

J Ø R G E N B R E K K E

Č O J E Ľ U D S K É

Tretí diel série prípadov inšpektora Singsakera
a Felicie Stoneovej

premedia

premedia
~

J Ø R G E N
BREKKE

ČO JE ĽUDSKÉ

Z nórciny preložila Zuzana Demjánová

Edícia LABYRINT, 33. zväzok

Jørgen Brekke:
Čo je ľudské

Prvé vydanie, www.premedia.sk

Menneskets natur © Jørgen Brekke, 2013
Copyright © Gyldendal Norsk Forlag AS, 2013

All rights reserved

Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia

Cover design © Dodo Dobrík

Translation © Zuzana Demjánová, 2018

ISBN 978-80-8159-602-5

Tomovi za všetky jeho nápady

Nebude to zaujímať ľudí zvyknutých počúvať o veciach obsiahnutých v náture človeka, ktoré presahujú rámec toho, čo je podstatné pre lekárske umenie... Ľudské telo pozostáva z krvi, hlienu, žlče a čiernej žlče. Tieto elementy vytvárajú telesnú náтуру človeka a vplývajú na to, či ho niečo bolí alebo je zdravý.

HIPPOKRATES (cca 460 – 377 pr. Kr.)

PROLÓG

„To veru nie je žiadna detektívka,“ ozvalo sa z obhorenej pohovky. „To bol predsa triler. Čo ja viem... či nie? Trilery nemusím. Detektívky mám rada. Srší z nich taký záдумčivý pokoj. Ale toto bolo príliš trilerové. Čo povieť?“

Zvyšok miestnosti načisto zničil výbuch. Rozbil sklo na oknách. Od mora vanul vlhký a slaný vietor, všade bolo cítiť spáleninu. Mierila pištoľou na inšpektora Singsakera a neprítomne sa usmievala. Akoby nič z toho, čo sa stalo, nebolo skutočné.

„Mne sa to videlo ako detektívka,“ odpovedal Singsaker.

Pištoľ sprvu nemierila priamo naňho, len jeho smerom. Na podlahe medzi nimi ležala brokovnica a ľudské telo. Singsaker uvažoval, ako je možné, že sa dokáže takto odosobniť. Hovoriť o tom, čo sa stalo, ako o jednotlivých scénach v akomsi filme.

„Viem, že máte chuť zastreliť ma, ale aj to, že ako policajt trváte na istých zásadách, ktoré neporušíte. Zjednoduším vám to: zodvihnite tú brokovnicu!“

Singsaker stál a ani sa nepohol. Takmer dovidel do ústia pištole, ktorá bola šesť, sedem metrov od neho.

„Zodvihni tú brokovnicu, inak ťa zastrelím.“ Hlas sa jej nechvel. Bol plochý a bezvýrazný.

Singsaker spravil dva kroky dozadu, ešte stále nevedel, čo spraviť. Stál obkročmo nad brokovnicou. Srdce mu búchalo...

Dva týždne po tom, ako sa to stalo...

Odd Singsaker zavrel oči, aby si to dokázal lepšie vyvolať z pamäti. Teraz ich otvoril. Zdalo sa mu, akoby sa čas odvrátil, ako stál v tom

dome s brokovnicou pri nohách, zastavil. Sedel vo výsluchovej miestnosti s Kurtom Melhusom, vyšetrovateľom z úradu inšpekčnej služby. Vypytoval sa ho na to, čo sa stalo.

„Čo si cítil, keď si tam stál? Mohol by si mi to opísať?“ spýtal sa Melhus a pozrel sa naňho pátravým pohľadom.

„Neviem, čo som cítil,“ odpovedal popravde Singsaker.

„Bola to nenávisť?“

„Ak mám byť úprimný, neviem. Nenávisť je pre mňa príliš abstraktný pojem.“

„Nikdy si k nikomu necítil nenávisť?“

„Neviem.“

„A čo láska? Počas tohto výsluchu sme sa rozprávali aj o láske, o tvojom vzťahu s Feliciou Stoneovou.“

„Áno,“ povedal Singsaker a z tesnej miestnosti sa mu klaustrofobicky zatočila hlava.

„Nenávisť je protikladom lásky, či nie?“ Zdalo sa, že Melhusa táto téma naozaj zaujala.

„Nič nie je protikladom lásky. Keď miluješ, neexistuje k tomu protiklad. No... možno smútok,“ pripustil Singsaker a uprel pohľad do stola.

„Skutočne si to myslíš? Nuž, hovorí sa, že láska nepozná protivníka,“ povedal Melhus.

„Neviem, či existuje nenávisť. Ale nechajme to tak. Asi som bol nahnevaný, zúril som.“

„A tak si zodvihol tú brokovnicu?“

„Áno, zodvihol som ju a namieril som,“ povedal Singsaker.

„A potom, čo sa stalo potom?“

„Potom som povedal: *Vieš, že ťa nikdy nezabijem. Nie predtým, ako mi povieš, kde je Felicia a čo si s ňou spravila.*“

PRVÁ ČASŤ

Hlien

Zima plní telo hlienom.

HIPPOKRATES

Deň predtým, ako sa to stalo...

Dobre sa na toho chlapca pozri. Koľko má rokov? Jedenásť? Trinásť? Taký mäťúci vek.

Keď spí, tvár má ešte stále ako malé dieťa. Je v obchode, v zadnej miestnosti. Hlavu má položenú na písacom stole, po líci mu stiekla slina a zanechala na ňom vlhkú slimačiu stopu. Na obrazovke bliká videohra, pri ktorej zaspal. Zrejme sa mu zunovala. Možno dúfal, že sa mu bude snívať čosi zábavnejšie. Nevieš, čo sa mu odohráva v hlave. Z času na čas sa strhne ako spiaci pes. Má jemné čierne vlasy, leží na nejakej knihe. Je to zriedkavé španielske vydanie *Dona Quijota a iných diel* od Pierra Menarda. Slina zanechala na obálke flak, vyzerá ako myšlienka, otázka, ktorá sa vpíja do papiera. Čo na to povie jeho otec?

V kuchyni sa poobzeral, či niekde neuvidí nejaký pohár, ale skrinky boli úplne prázdne. Len prach a mastné flaky. Vodovodná batéria sa najprv zachrípnuto rozštekala, nechal odtiecť hrdzavú vodu a čakal, kým sa prečistí. Potom sa sklonil a napil sa. Keď uhasil smäd, odplul si do výlevky a sledoval, ako hlieny obmýva prúd vody. Znovu otvoril skrinku. Niečo si tam predtým všimol.

Na spodnej policičke ležala anglická detská kniha *Charlie the Choo-Choo*. Nechali ju tu ľudia, ktorí tu bývali. Vybral ju a oprášil gumenými rukavicami. Keď v nej zalistoval, objavil starú vyblednutú fotku, ktorú ktosi používal ako záložku. Bolo na nej dievčatko s vrkôčikmi. Stálo v obývačke a nebojácne sa usmievalo. Fotograf však nezaostřil naň, ale na kreslo za ním, na ktorom bol prevrhnutý pohár s vínom. Pokrčil dievčatko a vopchal si ho do vrečka.

V obývačke prekročil brokovnicu a zamieril k ďalekohľadu na parapete, bol to Zeiss Victory Diascope 85 T FL. Model z roku 2011.

Stále mal na rukách natiahnuté gumené rukavice a prihladil si vlasy. Naposledy sa pozrel na obchod na rohu dole na ulici, do cestovnej tašky vložil brokovnicu s odpílenou hlavňou, ďalekohľad a skladaciu trojnožku a zanechal byť rovnako prázdny, ako bol, keď doň vošiel.

Snežilo a fúkal silný vietor. Metelica, ktorá sa prehnala mestom začiatkom týždňa, sa vrátila, ale vraveli, že nebude dlho trvať. Keď prešiel cez ulicu, zastal pred dvermi obchodu a otriasol zo seba sneh, ktorý mu napadal na plecيا a kapucňu. Tá bunda nebola dobrá kúpa. Na jeseň si ju obliekol na túru a načisto mu premokla.

Na okienku z vnútornej strany dverí visela fľakatá lepenková tabuľka. *Zatvorené*, bolo na nej napísané písmom schyľujúcim sa nabok. Vošiel dnu.

Majiteľ obchodu Isaac Casaubon sa naňho ospalo zahľadel.

Položil cestovnú tašku na zem.

„Nevideli ste oznam?“

„Videl. To sa mi hodí.“

„Neviem, či sme sa pochopili. Dnes zákazníkov neprijímam.“

„Chápem. Ja nie som zákazník.“ Otočil sa, dal si dole kapucňu a zamkol. „Teraz už žiadni zákazníci neprídu,“ povedal, zodvihol tašku a zamieril k pokladnici.

„Kto ste?“ Muž už nevyzeral ospalo.

Naklonil sa ponad pult. Casaubon sedel na vysokej stoličke. Ich dych neviditeľne splýval v priestore medzi nimi.

„Podťe, pozrieme sa z okna von,“ povedal a položil mu ruku na plece.

Casaubon vstal a schúlil sa, akoby mal na ramenách závažie.

„Čo chcete?“

„Len podťe.“

Váhavo ho poslúchol.

„To je teda počasie,“ povedal. „Takmer nedovídime na činžiakych na druhej strane ulice.“

„Čo odo mňa, kurva, chcete?“ zažmurkal Casaubon nervózne.

„Viete, kto býva v rohovom byte na treťom poschodí?“

„Ako to mám vedieť? Koho to zaujíma?“

„Nikoho...“

„No práve. Nikoho to nezaujímá. Teraz vás žiadam, aby ste sa vrátili, odkiaľ ste prišli.“ Casaubon sa napriamril. Bol drobný a takto síce pôsobil vyšší, no stále vyzeral vydesene.

„Nerozumiete mi, chcel som povedať, že v tom rohovom byte na treťom poschodí nikoho niet. Už je nejaký čas prázdny.“

„Čo to má spoločné so mnou?“

„Prenajímá si ho polícia.“

Teraz sa naňho Casaubon prvý raz pozrel pozorne.

„O čom to hovoríte?“

„Minulý týždeň sme mali začať so sledovačkou, ale niečo nám do toho prišlo, a tak je byt stále prázdny, nepoužíva sa.“

„Ste policajt?“

Neodpovedal.

„Takto polícia nepracuje. Kde máte odznak?“

„Nie som v službe.“ Odložil cestovnú tašku a otvoril ju.

Casaubon zaspätkoval k pokladnici.

„Vlastne som na dovolenke. Strávil som ju s ďalekohľadom – hore, v tom prázdnom byte. Dnes sa tu zastavili dvaja ľudia, hoci je zatvorené a obchod je prázdny. Obaja niečo priniesli.

Trochu sa pohrabal v taške. Vybral z nej brokovnicu. Bol to starý Browning, ktorý zdedil po otcovi, klasika, vlastne mala pomerne veľkú cenu až do včerajšieho večera, keď jej odpíliť hlaveň. Zbraň nebola registrovaná. Nikdy ju nepoužil. Vzpriamril sa.

Casaubon vykročil k pokladnici.

„Stojte,“ povedal a zbraň držal ležérne bez toho, že by na niečo konkrétne mieril.

Casaubon sa ani nepohol.

Prešiel okolo neho a zamieril k pokladnici. Pod ňou ležala na polici zbraň. Vybral z nej zásobník, zistil, že je plný, a opäť ho založil na miesto. Pištoľ si zasunul za opasok.

„Buďte taký dobrý a vráťte sa za pult,“ požiadal pokojne majiteľa obchodu. On spoza neho vyšiel a rozkročmo zastal obďaleč. Pohmákal si nejakú melódiu a čakal, kým si Casaubon sadne. Brokovnicu oprel o podlahu pokrytú linoleom.

„Mysleli ste si, že vás chcem zabiť?“

Casaubon mlčal.

„Báli ste sa toho?“ Zodvihol zbraň a namieril. „Strach robí z ľudí hlupákov, vravieval môj otec.“

Casaubonovi sa starecky chveli ruky.

„Bol to múdry muž, ale ja vám dám možnosť, aby ste mi dokázali opak.“ Vybral z tašky toaletnú taštičku a hodil ju na pult:

„Otvoriť!“

Casaubonovi sa len tak-tak podarilo odopnúť zips. Vzlykal a uhýbal pohľadom. Z taštičky vybral nepoužitú striekačku, malú plastovú fľaštičku s akousi tekutinou a lyžičku.

„Čo ja s tým?“

„To predsa viete.“

„Je to feťácke nádobíčko.“

„Správne. A to je predsa vaša parketa.“

„Prevádzkujem obchod.“ Casaubon sa naňho vydesene pozrel a pátral v jeho pohľade po čomsi, čo by mu dovolilo dúfať.

Muž k nemu podišiel, vyhodil brokovnicu s odpílenou hlavňou do vzduchu, zľahka, akoby pre neho neplatili gravitačné zákony, ako taktovku. Takmer neochotne ju priložil k jeho spotenému čelu.

„Lebka nie je hrubá,“ povedal.

Casaubon pohol perami, nevyšlo mu však spomedzi nich žiadne slovo.

„Najdôležitejší ľudský orgán chráni jedna z najtenších kostí. Mimochodom, aký máte na to názor vy? Je mozog najdôležitejším ľudským orgánom? Alebo sa prikláňate skôr k srdcu?“ Ukázal ústím na jeho hrud' a potom mu ju pritisol opäť k čelu. „Ak potiahnem kohútik, budete mať hlavu plnú olova,“ vysvetlil mu. „Ponúkam vám však alternatívu: môžete použiť, čo som vám priniesol. Viete, ako si pichnúť?“

Casaubon pokrútil hlavou.

„Ste len prostredník, však? Neviete, ako sa tovar užíva a čo robí s ľuďmi. To mi chcete nahovoriť?“

Casaubon prikývol ako malý chlapec.

„A čo viete o dávkovaní?“

„Dávkovaní?“

„Len pokojne... počuli ste, čo som povedal. Koľko je bežná dávka?“ Casaubon neodpovedal. Z nosa mu vytekol sopeľ a vypil sa mu do brady.

„Tak sa teda pozrime na váš tovar!“ povedal.

Casaubon si ho premeral, až potom sa pustil prehrabávať vrecká. Vylovil z nich zväzok kľúčov a odomkol oceľovú skrinku pod pul-
tom. Sklonil sa a vytiahol z nej priesvitné plastové vrecko. Položil ho na pult.

„Ruky preč, buďte taký dobrý.“ Muž vytiahol vreckový nožík a spravil doň dierku. Naslinil si malíček a vopchal ho do nej. Dal si trochu prášku na jazyk. Heroin. Celkom kvalitný, pokiaľ to vedel posúdiť. Odplul si. Potom zobral do ruky lyžičku a naplnil ju práškom. „Čo vy na to? Predávkoval by som sa z toho?“

Casaubon mlčal.

„Keby ste si mali vybrať medzi pichnutím tejto dávky alebo brokmi v hlave, pre čo by ste sa rozhodli? Podľa mňa máte slušnú šancu na prežitie,“ kývol na lyžičku. Znovu si začal čosi pohmkávať, tie isté nesúvislé tóny, ktoré sa akosi nevedeli zosúladiť do skutočnej meló-
die. „Dám vám desať minút na rozmyslenie.“ Pozrel sa na športové hodinky na meranie tepu, ktoré mal na ľavom zápästí. Ukazovali aj čas. „Nie, žiaľ, bude to päť minút.“

Casaubon upieral pohľad na lyžičku. Napokon ju zobral do ro-
zochvených rúk.

„Dávajte pozor, aby ste nerozsypali. Viete, ako sa to robí?“

Casaubon pritakal, prisunul k sebe fľaštičku a zo stojana pri po-
kladnici zobral zapaľovač. Príprava dávky mu trvala dve minúty. Jeho motorika bola chabá.

Podal roztrášenému mužovi škrtidlo.

Casaubon ho zobral do ruky a začal si vyhrňať ľavý rukáv na košeli. Blúdil pritom pohľadom po obchode, akoby hľadal vykúpenie medzi radmi polic s plechovkami.

V priebehu niekoľkých minút bolo po všetkom. Prestali sa mu na-
pínať svaly. Chvenie ustalo. Hlava sa mu naposledy párkrát krčovit
zatriasla, z kútika úst mu vytekli sliny, oči mu stmavli, až zorničky
napokon celkom pohltila tma.

Koniec.

Priložil mu naposledy brokovnicu k hlave. Tentoraz potiahol kohútik. Z nenabitej zbrane sa ozvalo len ospravedlňujúce štuknutie.

Zamyslel sa. Nechápal, ako je možné, že sa Casaubon predávkovoval z takej malej dávky, ale dobré to veru nebolo. Chyby mali tendenciu kopíť sa. Ak raz plán nevyšiel, ako mal, bolo ťažké vrátiť všetko do pôvodných kolají. Nervozitu si však nemohol dovoliť. Dalo sa len pokračovať.

Preto zašiel za pult a sklonil sa k oceľovej skrinke. Obchod sledoval celý týždeň a dozvedel sa toho pomerne veľa o biznise, ktorý tam prevádzkovali, vedel, kto dodáva tovar a kto zaň platí. Trochu ho miatol fakt, že Casaubon funguje ako prostredník pre viacerých odberateľov. Preto boli v obchode často peniaze aj štof súčasne: jeden klient si po tovar prišiel a zaplatil zaň a zároveň ležal v skrinke ďalší balíček pripravený na odber. Tak to bolo aj dnes. Vybral zo skrinky ľadvinku a položil ju na pult. Rozopol zips a zistil, že je plná tisícoviek. Koľko ich bolo? Možno päťsto. Potom si ju dal na pás, prekryl ňou pištoľ, odložil brokovnicu do tašky, upratol pult a vyšiel z obchodu. Vonku zastal, a zatiaľ čo okolo neho vírili vločky, uvažoval.

Škrtidlo. Zabudol naň. Nepadlo na zem, keď ho Casaubon uvoľnil? Vrátil sa do obchodu a zistil, že padlo pod pult. Zodvihol ho a uložil do tašky k ostatným veciam.

Keď sa vzpriamril, zazrel chlapca. Stál medzi radmi políc a zísal naňho. Čiapka mu bola priveľká. Prečo ju mal na hlave? Veď bol vnútri. A tá stará kniha v ruke? Nehybne stál a len žmurkal, akoby mihalnice odmeriavali čas, ktorý plynul pomalšie než sa Zem otáčala. Chlapec upieral pohľad na mŕtveho. Dvere do zadnej miestnosti boli otvorené. V kancelárii stál počítač a na monitore bola pustená hra Angry Birds. Sedel tam chlapec celý čas a čakal, kým odíde? Prečo ho nevidel prichádzať do obchodu? Musel prísť, keď bol na záchode. Na sledovačke sedeli vždy dvaja – mali na to svoje dôvody.

Stál a pozeral sa do jeho hnedých očí. Na chlapca. Často sa nedá vôbec odhadnúť, na čo asi deti myslia.

V aute si sňal gumené rukavice a pozrel sa na hodinky. Boli značky Polar RS 400 SC. Kúpil si ich v roku 2008 za tritisíc štyristo korún.

Boli víťazom spotrebiteľského testu, ktorého výsledky zverejnili vo VG. Tep udávali percentuálne a celým číslom, merali maximálnu a priemernú rýchlosť, mali krokomer, športtester, dali sa prepojiť s počítačom, ukazovali čas a dátum, rozpoznávali spánkové cykly a dali sa využiť aj ako budík. Fungovali stále bezchybne, napriek tomu, že ich používal už takmer tri roky. Bol s nimi spokojný.

Mal tep tridsaťdeväť.

Keď zašiel do obchodu po gumený pás, rozhodol sa, že si zoberie trochu heroínu. Do malého vodotesného puzdra v tvare valčeka nasypal niekoľko dávok. Do puzdra si odkladal drobnosti, keď sa potápal alebo kúpal. Kúpil si ho v Thajsku. Rád ho nosieval, keď sa vydával na podobné misie, a často ho aj využil. Teraz si ho odopol zo šnúrky, ktorú mal okolo krku, a odložil ho do tašky.

Potom sa zastavil v práci.

„Ty nemáš dovolenku?“

Eriksen zodvihol pohľad od papierov a pozrel sa naňho. Bola nedela a v práci bolo len pár ľudí.

„Mám. Len som si po niečo prišiel.“ Vytiahol zásuvku a vybral z nej baterku a fotoaparát Panasonic LXX5. Oba predmety si vložil do vreciek na bunde.

„Cestuješ niekam?“

„Áno.“

„Ako sa má žena?“

„Dobre. Prečo?“

„Len mi napadlo, či idete na dovolenku spolu.“

Pozeral sa na Eriksena, ktorý sedel za stolom oproti nemu.

„Nechcem vyzvedať, ale delíme sa predsa o kanceláriu a vlastne som si myslel, že sme aj čosi ako kamaráti. Dnes som tu stretol kamarátku tvojej ženy. Povedala mi, že sa od teba odsťahovala.“

Pozrel sa na hodinky: stále tridsaťdeväť.

„Preto som si vzal dovolenku napriek tomu, že je zima,“ povedal. „Pokúšam sa dať veci do poriadku.“

„Vraj odišla z mesta. Kam?“

„Neodsťahovala sa. Len sme si dali pauzu. To je všetko.“